

SIVILOMBUDET

ST. OLAVS HOSPITAL HF
Postboks 3250 Torgarden
7006 TRONDHEIM

Vår referanse
2022/2992

Deres referanse

Vår saksbehandler
Aurora Geelmuyden

Dato
19.09.2023

Tilbakemelding på sykehusets oppfølging etter besøksrapport 26.-28. september 2022

Vi viser til sykehusets brev datert 25. mai 2023. I brevet orienterer sykehuset om hvilke tiltak som er iverksatt etter Sivilombudets besøk i september 2022.

Oppfølgingen av Sivilombudets anbefalinger

Som en oppfølging av rapportens funn rapporterer St. Olavs hospital i sitt brev om at sykehuset på klinikknivå vil ha et særlig fokus på vedtak om skjerming og individuell plan for skjerming samt evalueringssamtaler etter tvangsbruk. For å følge opp disse fokusområdene skal det høsten 2023 tas månedlige stikkprøver av skjermingsvedtak, som en juridisk rådgiver skal kvalitetssikre. Det skal også gjennomføres stikkprøvekontroller av pasientjournaler for å følge opp at ettersamtaler/evalueringssamtaler gjennomføres og dokumenteres.

Sykehuset har utarbeidet en tiltaksplan for å følge opp anbefalingene som er gitt til den regionale sikkerhetsavdelingen. Planen inneholder blant annet flere tiltak for å følge opp vår anbefaling om å sikre at mekaniske tvangsmidler, både belteseng og transportbelter, kun benyttes i akutte faresituasjoner og at bruk av belter avsluttes straks faren for skade ikke lenger er til stede. Sykehusets tiltak omfatter interundervisning, e-læringskurs med resultatmåling, ukentlig gjennomgang av nye vedtak, vedtaksvalitet som fast tema på møter i kompetanseområdet tvang og som fast tema i undervisningen for leger i spesialisering (LIS-leger).

Et annet eksempel er sykehusets arbeid overfor pårørende. Sykehuset har revidert mottaksprosedyrene for å sikre involvering av pårørende i forbindelse med innleggelse og igangsatt ukentlig gjennomgang av nye vedtak for å kontrollere at det er dokumentert om pårørende er informert om vedtaket. I tillegg skal de pårørende få tilsendt en brosjyre med husordensregler etter innleggelse, dersom de ønsker det.

Den mottatte tiltaksplanen viser at sykehuset har igangsatt arbeid på ulike nivåer i organisasjonen og utformet et system for å følge dette opp. Det skal rapporteres tertialvis til klinikkledelsen på punkter i tiltaksplanen, slik at man kan vurdere om tiltakene har ønsket effekt eller om det er behov for korrigerende tiltak.

Sivilombudet ser det videre som positivt at noen av tiltakene som er blitt iverksatt som oppfølging av besøksrapporten også gjøres gjeldende for andre avdelinger i psykisk helsevern ved St. Olavs hospital. At sykehusets arbeid gjøres på tvers av faggrupper og avdelinger vitner om en grundig og systematisk oppfølging av besøksrapportens anbefalinger. Videre viser planen at sykehuset har forståelse for at forbedringsarbeid er et kontinuerlig arbeid, og at en kombinasjon av opplæring og evaluering/stikkprøvekontroller av kvalitet er viktige virkemidler i en slik prosess.

Reviderte husordensregler om bekledning

Sivilombudet pekte i vår rapport på flere forhold som problematiske i husordensreglene ved Regional sikkerhetsavdeling Østmarka. Husordensreglene er revidert og sykehuset har oversendt disse i sitt svar.

Vi merker oss at de reviderte husordensreglene er mindre detaljorienterte og har fått et vennligere uttrykk. Samtidig minner vi sykehuset om at inngrep i pasientenes liv og selvbestemmelse krever en klar og grundig begrunnelse. I de oversendte reviderte husordensreglene står det følgende under punktet «bekledning og tilbehør»:

«I fellesmiljøet er det fokus på samhandling med hverandre. Bekledning skal ta hensyn til pasientsikkerheten, hygiene og felleskapet. Det skal ikke brukes solbriller, caps, hette, øreklokker eller klær/tilbehør med symboler/tekst med negativ verdi relatert til rus og kriminalitet i fellesarealet.»

Generelle begrensninger i hva pasientene får lov til å ha på seg kan være problematiske i lys av pasientenes rett til privatliv, yringsfrihet og tros- og religionsfrihet.

Pasientenes tilgang til privat mobiltelefon

De reviderte husordensreglene inneholder også et punkt som regulerer pasientenes tilgang til egen private mobiltelefon. I besøksrapporten har vi påpekt at et generelt forbud og innlåsing av pasientenes telefon, er i strid med loven som kun åpner for slike begrensninger på grunnlag av et vedtak overfor den enkelte pasient. Rapporten inneholder derfor en anbefaling om at «Sykehuset må avskaffe forbudet mot bruk av privat mobiltelefon.» I de reviderte husordensreglene vi har fått oversendt står det at privat mobiltelefon oppbevares på vaktrom, men gjøres tilgjengelig for eieren.

Sykehuset har også oversendt et dokument med tittelen «Grunnlag for husordensregler som regulerer pasienters kommunikasjon med omverden».

Vi forstår den oversendte dokumentasjonen slik at utgangspunktet fortsatt er at pasienter ved innleggelse må gi fra seg sin private mobiltelefon og at denne som hovedregel skal ligge avslått på vaktrommet hvor kun ansatte har tilgang. Sykehuset synes dermed å opprettholde et utgangspunkt om at alle pasienter ved innleggelse fratras telefonen, men at de etter en individuell avtale kan få mulighet til å bruke den. Vi kan ikke se at noe av det som er gjengitt i grunnlagsdokumentet sykehuset har oversendt kan forklare at sykehuset har rettslig adgang til slike begrensninger uten en individuell begrunnelse overfor den enkelte pasient, og for et avgrenset tidsrom.

Vi gjør i denne sammenheng sykehuset oppmerksom på at situasjonen ved RSA Bergen er at alle pasienter i utgangspunktet har tilgang til bruk av privat mobiltelefon og datamaskin inne på eget rom, se besøksrapport fra RSA Bergen 5.-7. desember 2022 s. 23.

Sivilombudet ber på denne bakgrunn om en ny tilbakemelding om hvordan sykehuset vil sikre pasientenes tilgang til privat mobiltelefon i tråd med psykisk helsevernloven. Vi ber om at dette sendes oss innen 20. oktober 2023.

For sivilombudet

Helga Fastrup Ervik
Avdelingssjef

Aurora Geelmuyden
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent etter gjeldende interne rutiner, og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til:

HELSEDIREKTORATET

Postboks 220

0213 OSLO

Skøyen

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

HELSE MIDT-NORGE RHF

Postboks 464

7501 STJØRDAL

Kontrollkommisjonen for psykisk helsevern - RSA
Østmarka

Postboks 534

7405 TRONDHEIM